

SEMESTER -1

Anusrita Mandal

Dept. Of Sanskrit

HANDOUT 1

SEMESTER-1 (H) 2018

ANUSRITA MANDAL

- **Section- C *Kirātārjunīyam* : Canto-I , total Verses : 1-25, Allotted Marks-20 LH-30**

Section- D *Nītiśatakam* :Verses : 1-20 1st Two Paddhatis Allotted Marks-10 LH-20

Unit I - Verses : 1-16

Introduction(Author & Text)

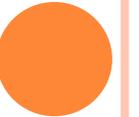
Appropriateness of Title,

Background of given contents,

Grammatical Analysis, ,

translation, Explanation, Poetic

Excellence, Thematic Analysis

CONT.

- **UNIT I - Verses : 1-10**
Grammatical Analysis,
translation, Explanation

UNIT II Verses : 17-25
Grammatical Analysis,
translation, Explanation, Poetic
Excellence, Thematic Analysis

UNIT II Verses : 11-20
Translation, Explanation,
Thematic Analysis,
Bhartrhari's Comments on Society

NITIŚATAKA

- **Bhartr̥hari** भर्तृहरि - 5th century CE
- Vākyapadīya
- Śatakatraya - nitiśataka
- *Bhaṭṭikāvya*
- **Bharavi** – भारवि 6th century CE
- Sanskrit poet
- in 18 cantos based on an episode from the Mahabharata

HANDOUT 2

SEMESTER-1(H) 2018

ANUSRITA MANDAL

- *Kirātārjunīyam* - Introduction(Author & Text)
- Appropriateness of Title,
- 1st sloka with translation and various analysis (grammar, background, explanation, metre etc.)
- श्रियः कुरुणामधिपस्य पालनीं प्रजासु वृत्तिं यमयुङ्क्त
वेदितुम्।स वर्णिलिङ्गी विदितः समाययौ युधिष्ठिरं द्वैतवने
वनेचरः ॥१॥
- Short questions related to the sloka

CONT.

- ***Nītiśatakam***- Introduction(Author & Text)
- Appropriateness of Title,
- 1st sloka with translation and various analyses (grammar, background, explanation, metre etc.)
- दिक्कालाद्यवच्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्तये ।
- स्वानुभूत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे ॥१॥ (मूर्खपद्धतिः)

OTHERS..

- **Section- e General introduction to *Vyākaraṇa, Darśana, Sāhitya Śāstra* Allotted Marks-20 LH--30**
- **UNIT I** General introduction to *Vyākaraṇa*, Brief History of *Vyākaraṇa-Śāstra*
- **UNIT II** General introduction to *Darśana*. Major School of Indian Philosophy of *Cārvāka*, *Bauddha*, *Jaina*, *Sāṃkhya*, *Yoga*, *Nyāya-Vaiśeṣika*, *Pūrvā Mīmāṃsā* and *Uttara Mīmāṃsā*.
- **UNIT III** General introduction to poetics-Six Major School of Indian Poetics- *Rasa*, *Alaṃkāra*, *Rīti*, *Dhvani*, *Vakrokti* and *Aucitya*

HANDOUT 3

SANSKRIT (H) SEM-1, 2019

- *Raghuvamśam*
- *unit I canto I-verse 1-10 Marks-10*
- ❖ Introduction (author and text)
- ❖ grammatical analysis
- ❖ explanation
- ❖ translation
- ❖ meaning
- ❖ content analysis
- ❖ Appropriateness of title
- ❖ Characteristic of *raghu* clan
- Unit II *canto I - Verse 11-25 Marks-10*
- Role of Dilip in the welfare of subject

CONT.

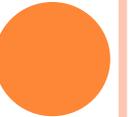
- *Mahābhāratam Unit I Marks 10*
- time development and subject matter
- unit-II marks 5
  - ❖ encyclopaedic nature
  - ❖ as a source of subsequent literature
  - ❖ cultural importance
- Technical literature Marks 20
  - ❖ Unit I general introduction and History of Grammar(*vyakarana*)
  - ❖ unitII general introduction and History of philosophy (*darshana*)
  - ❖ unit III general introduction and History of Poetics (*alamkara*)
- Text name and details with the author's background of (*vyakarana*)(*darshana*)*alamkara sastra*)

HANDOUT 4 (रघुवंशम्) 2019

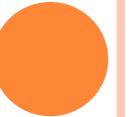
SANSKRIT (H) SEM 1 ANUSRITA MANDAL

- नामकरणस्य स्वार्थकता
- 'कवेर्वृत्तस्य वा नाम्ना नायकस्येतरस्य वा'
(भट्टिकाव्यम्-शिशुपालवधम्-रघुवंशम्)
- रघुप्रधानः वंशः- रघुवंशः- मध्यपदलोपी
कर्मधारयः
- रघूणाम् वंशः- रघुवंशः- षष्ठी तत्पुरुषः
- प्रथमसर्गः- वशिष्ठाश्रमाभिगमनम्
- टीकाकारः- मल्लिनाथः टीका- सञ्जीवनी

मङ्गलाचरणम् (DETAILS OF THE TEXT FIRST FOUR SLOKAS.

- वागर्थाविव सम्पृक्तौ वागर्थप्रतिप्रत्तये ।
- जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥१॥
- छन्दः- अनुष्टुप् अलंकारः- उपमा (वागर्थौ= पार्वतीपरमेश्वरौ)
- क सूर्यप्रभवो वंश क्क चाल्यविषया मतिः ।
- तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ॥२॥
- मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।
- प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्धाहुरिव वामनः ॥३॥
- अथवा कृतवाग्द्वारे वंशोऽस्मिन् पूर्वसूरिभिः ।
- मणौ वज्र-समुत्कीर्णे सूत्रस्येवास्ति मे गतिः ॥४॥

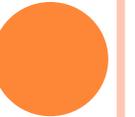
SANSKRIT (H) 2019 SEM-1 ANUSRITA MANDAL

- 'रघुवंशम्' महाकाव्यम् अस्ति
- 'रघुवंशे' कियन्तः सर्गाः सन्ति?
- रघुवंशे ऊनविंशतिसर्गाः सन्ति।
- रघुवंशस्य प्रथमः अन्तिमश्च नृपः कः?
- रघुवंशस्य प्रथमः दिलीपः अन्तिमश्चनृपः अग्निवर्णः
- जगतः पितरौ कथं सम्पृक्तौ भवतः?
- जगतः पितरौ वागर्थौ इव सम्पृक्तौ भवतः।
- क्षात्रधर्मः कः?
- क्षत्रियस्य धर्म इति।

रघुवंशम्

- पृथिव्याः राजकुलानाम् आदिपुरुषः कः ?
- पृथिव्याः राजकुलानाम् आदिपुरुषः वैवस्वतो मनुः।
- 'तदन्वये' इत्यत्र अन्वयशब्दस्य अर्थः कः ?
- 'तदन्वये' इत्यत्र अन्वयशब्दस्य अर्थः वंशः।
- दिलीपः केन रूपेण प्रतिभासते ?
- दिलीपः राजेन्दुरिव प्रतिभासते।
- प्रनवः इत्युक्ते कः ?
- प्रनवः इत्युक्ते ॐकार इति।

HANDOUT 6_(महाभारतम्) 2019

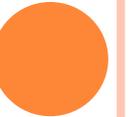
SHOST QUESTIONS FOR SEM-1(CBCS) CC-2, SECTION-C

- काष्णवेदः/ पञ्चमवेदः पर्व-अष्टादशः
- टीकाकारः-सर्वज्ञनारायणः, अर्जुन मिश्रः,
नीलकण्ठः(भारतभावदीप)
- Introduction, Time, social and literary value,
- special lecture on Gita and its impact on the society an literature.

महाभारतम्

- महाभारतस्य रचयिता कः ? महाभारतस्य रचयिता श्रीकृष्णद्वैपायनवेदव्यासः।
- महाभारतस्य कति पर्वाणि सन्ति ? महाभारतस्य अष्टादशः पर्वाणि सन्ति।
- महाभारतस्य अपरं नाम किम् ? महाभारतस्य अपरं नाम पञ्चमवेदः, शतसाहस्रीसंहिता, च भारतसंहिता।
- महाभारतस्य परिशिष्टांशस्य नाम किम् ? महाभारतस्य परिशिष्टांशस्य नाम खिलपर्वः हरिवंशः वा।
- महाभारतस्य सर्वप्राचीना टीका केन विरचिता ? महाभारतस्य सर्वप्राचीना टीका सर्वज्ञनारायणेन विरचिता ।

महाभारतम्

- महाभारतस्य स्तरत्रयम् किम् ? जय-भारत-महाभारत।
- महाभारतस्य समयकालः कः ? महाभारतस्य समयकालः ख्रीष्टपूर्वचतुर्थशताब्दीतः ख्रीष्टीयचतुर्थशतकपर्यन्तम्।
- महाभारतस्य उपरि रचितानाम् पञ्चनाटकानाम् नामानि लेख्या? कालिदासस्य अभिज्ञानशकुन्तलम्।
- भासस्य दूतवाक्यम्, कर्णभारम्, उरुभङ्गम्, मध्यमव्यायोगः।
- गीतायाम् कति अध्यायाः सन्ति ? गीतायाम् अष्टादशाध्यायाः सन्ति।
- गीतायाम् कति श्लोकाः सन्ति ? गीतायाम् सप्तशतश्लोकाः सन्ति।

